Ч. 240. і 241. Львів, Середа, дня 24. жовтня (6. падолиста) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Австрия і Росия.

(X) Від часу до часу взаємини між Австриєю а Росиєю теряють прикмети щирости і приязни, а навіть озяблюють ся; одначе всеж таки конечність згідного поступованя у важних політичних питанях спонукують обидві держави до віднови злагоди поміж собою. Політика не вимагає нічого иньшого, як лише дбалости про свої інтереси, а де ті інтереси не входять з собою в суперечність, там скоро можна довести до порозуміня.

Недавна тридневна гостина великого князя Михайла Миколаєвича на дворі цісаря Франц-Йосифа в Будапешті неперечно мала ту ціль, щоби з порученя царя довести до такого порозуміня поміж двома сусідними державами. Вправді запевнювано, що подорож вел. князя не має політичного значіня, але хтож може подумати, щоби довіренник царя, підхожий віком вибирав ся в так пізній осінній порі для самої приємности в гостину? Се неперечно було бажанєм царя, а посланництво вел. князя було імовірно вельми важне і довірочне, коли при тім не було ніякого міністра ані амбасадора.

Певно, що розмова між вел. князем а цісарем не остала без важного висліду, хоч тут можна лише робити здогади, бо сьвідків притім не було. Не можна майже сумнівати ся, що предметом розмови були ворушеня на північнім Балкані і анексия Крети грецким королівством. В обидвох справах нема між обидвома державами суперечности, щоб не можна осягнути порозуміня, а сї справи так остають з собою в звязи, що можна обидві разом розвязати. Свого часу Росия верховодила між европейскими державами підчас бльокади Крети і пересправ між Грециєю а Туреччиною. Росийскому впливови треба приписати, що переломано опір Анґлії і Туреччини і що мимо неповодженя грецкого війска повело ся Крету виділити і дати їй самоуправу. Царский свояк, королевич грецкий Юрій, став управителем Крети. Але се було за мало для Греків, котрих традициї і історичні спомини як і ґеоґрафічне положенє вказували на конечну злуку острова з королівством. За тим вже нераз і королевич грецкий і король на европейских дворах горячо промовляли. Союзна з Росиєю Франция а також Італія заявили ся та тим, а останними часами і Анґлія починає подавати ся, мабуть длятого, позаяк не хоче в важній для себе хвилї накликати собі нового лиха. Німеччина і Австрия, відкликавши свого часу свою фльоту з під Крети, перестали вже бути ґаранцийними державами. Але при всім тім треба мати і їх згоди на се. Імовірно цар підчас побуту в Ґданьску мусів з цісарем Вільгельмом сю справу обговорити, а ся тема була без сумніву обговорювана і в цісарскім замку в Будині. Колиж Росия промовляє за злукою Крети з Грециєю і зуміє се вимогти на Туреччині, то Австрия не має причини сему опирати ся. Се наказує політичний розум. Пригадуємо, що перед кількома місяцями з'їхав ся був в Абазиї грецкий і румуньский король і там застановляли ся, як ділати супроти плянів кованих в Цетинії, Софії і Білгороді. Румунія і Греция звернули ся до Австриї, а інтерес Австриї наказує сї держави підперти. Така нагода насуває ся, щоби Австрия придбала собі також прихильність Росиї.

Наколи буде порозумінє між Австриєю і Росиєю, тоді крамоли балканьскі не можуть числити ані на одну ані другу державу. Се порозумінє неперечно мав перевести вел. князь, а наколи може відносини по 1897. р. троха охололи, то гостина вел. князя певно взаємини між обома державами знов зробить щирійшими.

Пропамятне письмо

до Єго Ексцеленциї Пана Міністра Президента д-ра Кербера, висланє в імени независимих руских виборців соймового округа виборчого золочівского о. Данилом Танячкевичем.

Хто провадить цілу акцию виборчу в Галичині? Хто укладає проґраму до того? Хто назначує кандидатів?

Сконфісковано.

Не хочемо сумнівати ся, що п. радник Піоцкий до свого протоколу втягнув навіть грубі неправильности, наруги, чинні зневаги, терроризм, яких допускали ся правительственні орґа-

---

ПЕТРО АЛЬТЕНБЕРҐ.

Sanct Вольфґанґ.

Стация зубатої зелїзниці.

Білявий, густо шутрований шлях тягне ся аж до мужицьких оболонь. Вздовж його позасаджувані малі, тонкі, ясенові дерева окружені травниками, на котрих ріс червоний мак.

Скісна льокомотива виглядає скорчено, наче той, хто страшно напружаєсь.

La femme incomprise з темно-червоним волосєм в шовковім лелїово-зеленім, мінючім убраню сиділа там й дивилась то на соснові гори й на жовті полонини, відкиля заносило запахом кіз, коров й вогкого моху, то на темно-зелені прогалини, що нагинались далеко від сіро-червоних скал — — —.

Так вона сиділа у своїм лелїово-зеленім убраню, що мінилось всякими красками.

Опісля сперлась вона на зелїзні поручки й гляділа на сімнайцять озер — — —.

Сонце заходило й коли хто казав: »Сї яснїючі смуги, се хіємске озеро — —«, тоді відзивалась вона: »Ах — — —?!«

Між нею, живим твором природи, а тим завмерлим у вечернім блеску не було ніякої любови — — —!

* * *

В долині на стациї зубатої зелїзниці на білій, густо шутрованій дорозї, що розстелилась по зеленій уровени, наче овеча кожа, перед малими ясеновими деревами з травистими насипами, стояло молоде дївча у білім флянельовім одїню й зривало червоний мак — — —.

Вона приглядаєсь, як малий скорчений потвір ховаєсь у смерекові гори.

Величезні клуби диму розносили так відразливий запах, як комахи під кльоном — —.

Молоде дївча кинуло оком на пречудно чистий вершок гори.

Воно вийшло на готелеву терасу, причепило невелику китицю з маку до свойого шовкового, морового паска й тихо там сиділо — —.

Вона гляділа на просту загороду тераси, що так дивно заносила пахощами на тихі, жовтаві стацийні будинки, на білу, шутровану дорогу зелїзниці, на тонкі ясенові дерева зі штучними муравниками, на сїру дорогу висаджувану блїдо-жовтими березами, на білу таблицю з написом »Стация зубатої зелїзниці«. — — —.

По сїм споглянуло ніжно на свою китицю й порядкувало єї чудно-гарною ручкою — —.

Між нею, тим живим твором природи, а тим завмерлим у вечірнім сумраці була любов — — —!

Страх.

»Що се є страх — —?!« питала раз стара панна »я сего не знаю«.

»Страх то є — — коли меблї тріскають« сказала друга, що єще не була старою панною. Однак стара панна не далась переконати й на доказ, як мало вона боїть ся, сказала: »Я, бачите, дуже бою ся кота, менше вже розбійника, а найбільше боюсь миши«.

Тая, що єще не була старою панною, сказала: »Чи я мушу аж чогось боятись? Ми боїмось взагалї!

»В тім є якась глубока гадка — —« сказала стара панна, хоча й понятя не мала, яка.

Але, що вона була стара панна, то тим самим й все мусїла знати.

Середна з них думала: »Нич иньшого — — страх є, коли меблї тріскають — —!«

І на тім стало.

Бо ті середні мають все слушність. Молодші мають за много уяви й боять ся взагалї, старші мають єї за мало й зовсїм не боять ся, середні понимають се вражінє в людский спосіб. »Страх є, коли меблї тріскають!«

Перевів з німецкого
Осип Крілик.

ни — як пр. оголошуванє иньших правиборців виборцями, а не дійсно вибраних пр. в Ожидові і Ясинівцях; вибори без повідомленя, пр. в Струтині; зменшенє числа виборців, пр. в Кагарівцях і Ольшаници; недорученє карт леґітимацийних, пр. в Перепельниках; наруги і чинні зневаги, пр. в Бонишині — таке отже представленє і в такій формі предложено певно висшим властям.

Думаємо, що ті факти сеї сумної комедиї, случаї некоректного і безправного поступованя правительственних орґанів, осудить центральне правительство, як се стало ся в наслідок рекурсу інтересованих до Вашої Ексцеленциї, де піднесено два случаї безправства, котрі вістали усунені.

Але се не змінило сути річи, бо такий спосіб веденя доходжень відбирає справі всяку вартість, всяку повагу. Се лиш омана, от так »ut aliquid fecisse videatur«. Тут не ходить о поодинокі, відосібнені случаї неправильности, ту ходить о те: щоби зібрати і звести разом цілий ряд неправильностий, подоптаня права і о те, щоби розвинути цілий клубок деморалізуючої наскрізь корупцийної і тероризуючої системи.

На таке слідство не був відповідний, анї вибраний орґан, анї коротко і стисло означений час, а вкінци і назначене місце. Цілий материял беззаконностий в часї виборів найде своє осьвітленє в иньшім документї. Ми тут наведемо лиш малу частину тих безчисленних подій на піддержанє мотивів нашого здержаня ся від голосованя. В Кутах комісар виборчий (староста) грозить, ганьбить, а одного навіть чинно зневажає; в Юськовичах переводять ся правибори без оповіщеня і приготованя і при тім староста уряджує напад на школу; в Сновичу і Гарбузові голосує лиш 4 правиборців, иньших до голосованя не допускають; в Гарбузові були вибори визначені на годину 10. перед полуднем, але комісар прийшов о 9. годині і зараз перевів вибори; в Княжу визначено вибори на другу годину пополудни, а переведено о 11. год. перед полуднем; в Черемошни заповіджено вибори на 9. год. перед полуднем, а о 7. год. переведено; в Ляцкім оголошено приватно час виборів писареви громадскому з припорученєм повідомити війта о тім доперва о 6. год., коли то власне над'їздив комісар; в Утїшкові об'їхав виборчий комісар ціле село, щоби не запримітили єго виборці а головно парох, що мало би місце, колиб їхав попри їх хати. В Зазулях коло Золочева переведено вибори, коли всї люди були в Золочеві на богослуженю. В миг ока перевів староста, яко комісар виборчий, за одно передполудне вибори в Підгірцях, Загірцях, Цїшках і Кутах. (Кожда місцевість о кілька кільометрів від другої віддалена). Множество людий прим. в Підгірцях а між ними парох цілком не знали, що вибори відбули ся. Коли правиборцї з Струтина Іван Курій, Ів. Дмитришин, Гавришко Ковалишин і Никола Солтовский предложили старостї протест на підставі незаповідженя виборів, обіцяв він тодї єго узглядннити, коли виберуть вказаного їм а єму відданого виборця.

Коли правиборець з Плугова Андрій Древнїцкий прийшов до старости в справі військовій, обіцяв єму той справу корисно полагодити, коли він постарає ся бути виборцем і віддасть голос по єго волї. Коли в Ольшаници один правиборець, іменем Василь Данькович віддав свій голос не після волї старости, котрий фунґував яко комісар виборчий, закричав тойже: »Свиня все свинею, я не потребую вашого голосу, я маю вже 207 до 208 запевнених голосів і пан Яворский мусить бути вибраним«. — Сьвідки на се: Василь Прус і Василь Шнайдер.

Один виборець з Богутина, на ім». Андрух Карабін, чув із уст війта такі слова: »Всї ваші наради на нїчо не здадуть ся, позаяк пан староста сказав менї, що пан Яворский мусить бути вибраний«. Так отже стоять невзрушені всї наші абстиненцию оправдуючі мотиви, — бо они оперті на цїлком певних подіях.

Щоби перевести формально-правний доказ стійности мотивів нашої абстиненциї с. є. безправного поступованя орґанів правительственних при тім виборі, котрий справдї був лише одним актом безперервної нелеґальности і безправности, особливо-ж, щоби узасаднити, що староста наказав війтам, о скілько мав нагоди в старостві отже офіцияльно, що пан Яворский мусить бути вибраний, за чим всяка свобода вибору була виключена — до того потрібно би було більше як 2 до 3 днів і треба би було ужити иньшого орґана, як делеґата галицкого намісництва і иньмого місця, як староство в Золочеві.

Ті 92 війти на скрізь старостом стерировані, які були вибрані на виборців, а властиво мусїли бути вибрані, щоби вибір визначеного з гори кандидата п. Яворского запевнити, котрий мусїв бути вибраний і те значною більшостию голосів, як сего вимагає достоїньство Єго Ексцеленциї — отже они (92) не могли би під жадним услівєм при теперішних обставинах бути наклоненими зложити в старостві золочівскім зізнаня, що сьвідчили би против старости, бо они надто добре знають, що за се прийшло би їм гірко відпокутувати. — Вже сам крок на поріг староства переймає їх невисказаною тревогою, яка зовсїм є оправдана!

Ось конкретний факт. Наводимо єго в цїлій докладности і буквальній вірности, бо він заразом кидає ярке сьвітло на етичний напрям, отже і на систему нашої полїтичної адмінїстрациї.

На солїдного, порядного в кождім зглядї, гідного поважаня війта наложив староста грошеву кару нїби за се, що він занедбав мельдунок (а єму властиво ся річ цїлком була незнана і він не був зобовязаний зараз замельдувати). А правдива причина лежить в тім, що він независимо держав ся і що виборцї з того села не голосували після бажаня старости. При найблизшім зіткненю ся дав се староста висше згаданому до пізнаня: »Хоть би ви громадскі справи як лиш можливо взірцево провадили, я винайду завсїгди щось такого, за що вас покараю. А кару сю буду при кождій слїдуючій случайности підвисшати і на се не поможе жаден рекурс, хотьби і до Відня. Але є одно средство до знесеня вашої теперішної кари: Ото надходять вибори до сойму; як будуть ваші виборцї на п. Яворского голосувати, то я вам подарую кару«.

Виборцї з того села голосували на п. Яворского — і кару даровано. Се би було чудом, єсли би такий чоловік відважив ся на зізнанє цїлої правди в старостві, коли ще до того всього староста вже єго прибутя добре пильнує і єму на перед удїлить своє »memento«. Він ледви втїк перед одною карою, чиж має ся єще на другу більшу наразити?

Не наводимо нї назви місцевости нї особи случаю, бо ми не хочемо, щоби наші люди, наш народ, що в цїлім своїм убожестві і угнетеню є нам дорогий, був виставлений на очивидну деморалїзацию ожи і затаюваня, коли було би заряджене єще раз доходженє, але на давний лад. Ваша Ексцеленция повинні для розслїдженя висше наведених фактів вислати урядника з поза териториї Галичини, котрий був би чоловіком о цїлім почутю обовязків, обєктивного суду, справедливости, правдолюбности, бистрого погляду і своєю особистостию будив довірє.

Обжалованим повинні бути виставлені листи охорони, якими они обезпечені були би від всякого рода переслїдувань.

Лише таке установленє комісиї може подати повний, чисто справедливий доказ для цїлої підстави нами наведених мотивів нашої абстиненциї від соймових виборів з дня 5. вересня.

Лише таке комісийне, совісне, основне розслїдженє могло би провірити поступованє державних орґанів підчас цїлої акциї виборчої і тим самим нелеґальність цїлого вибору, що рівналось би уневажненю вибору, розумів ся, лише теоретичному. Бо дїйсне уневажненє належить прецїнь до компетенциї сойму.

Лише того рода поступованя могли би цїлковито вияснити стан гнету, в якім находить ся нарід руский в Галичинї, всї ті сили і средства, яких при тім уживає ся, одним словом цїлий систем, котрий всего того є основою.

І се вже найвисший час, щоби центральне правительство, щоби корона про те все як найдокладнїйше дізнала ся.

Бо не є то лишень льокальні часові інтереси та не виключно інтереси руского народу — се інтереси також державні і то великої ваги, котрі в наслїдок такого стану річи суть загрожені. Се є Австрия, котрій грозить небезпеченьство.

Опираючись на давнім, історичнім посїданю олїґархічної власти в колишній Польщи, яка була в руках шляхти, старають ся галицкі дїдичі, хотяй відносини, тепер цїлком змінені, тому противорічать, утримати ся на дальше в якімсь виїмково упривилейованому становищи при кермі управи всїх публичних справ в Галичинї, і те становище раз на все скріпити в користь своїх власних клясових інтересів, з кривдою народу. Се витворює завзятий опір та викликує розпучливу борбу. Коли в західній части Галичини ведесь борба о права полїтичні і социяльні, а почасти і о культурні інтереси народу, то в рускій части Галичини прилучуєсь до того борба о національні права руского народу.

Відмежені мовою, обрядом, традициєю, склонностями і ворушенями душі, находять ся польскі шляхтичі ізольовані в серединї збитої маси руского народу. Нїяке висше духове звено не лучить їх з тим народом, лише звичайні людскі відносини, материяльні і економічні інтереси зближають їх часами до него.

Чужі єму є они, для него осоружні, як він для них, в давнім засліпленю олїґархічної ідеї панованя, хотять они бути провідниками і керманичами єго долї. — Они розуміють, они інстинктом відчувають, що сего при теперішнім ізольованю природною дорогою без терроризму осягнути годї. Они видять добре, що тут зворот безусловно прийти мусить. Зближити ся до него, по братньому зближити ся, жертвувати єму свою личну силу, ум, талан, пожертвованє і любов, кілько лиш можна, ассимілювати ся до него.... Нїколи! о тім в них анї думки. Навіть згадати страшно: зближити ся до хлопа, з ним ассимілювати ся?!

Они иньший плян, иньшу гадку піклують. Цїла маса руского народу має ся до них зближити національно і церковно, ассимілювати ся з ними! Що за дика гадка! А се є прецїнь основна точка проґрами далекосяглої полїтики польскої.

До здїйсненя сего божевільного, неможливого пляну рухають они всї сили, всї пружини і кличуть в поміч всякі власти. І та ревність, те напруженє, той зазив о поміч має своє виправданє. Слава Богу, руский нарід в Галичинї отряс ся з довгого лихолїтя неволї, мимо превеликих перепон, які він мусить стрічати на кождім кроцї. Осьвідомленє, просьвіта, пізнанє так людскої як і народної гідности, прав їм обом прислугуючих, поступають чим раз ширше і глубше. Духові сили збільшають ся без упину, поле національної працї розширяє ся з дня на день, щораз повстають нові товариства, інституциї, що служать до береженя єго прав, єго інтересів, єго самостійности, одні входять в житє, коли другі знова доходять до розцьвіту і зміцняють ся. І то всьо є згромаджене і зібране з найнужденнїйших ощадностий такого бідного народа!

Ті здобутки і сьвідомість численної маси народу, ті три мілїони народу руского в Галичинї, ті около 30 мілїонів в сьвітї, они »дають нам запоруку, силу і є вигляд на щасливу, успішну будучність. То всьо видять наші польскі шляхтичі аж надто добре.

Як тепер се звалити? Як се затамувати? На се не вистарчала їм своя власна сила, нї моральна нї материяльна. Они шукали моральної підпори в історичній всепольскости, польскій національній ідеї, они вели перед в польскім патріотизмі, підтримували своїм інтересам услужну прасу, котра вела против Русинів насильний, ворожий напрям, ішли рука в руку з жидами. Але всьо то не вистарчало. Они зрозуміли, що треба до того иньшого співробітника, треба мати власть. І справдї удалось їм того співробітника найти в державі і тоту силу для своєї цїли зробити услужною.

(Дальше буде).

XVII загальні збори „Народної Торговлї“ у Львові.

відбули ся минулої пятницї у власнім домі о $4^1/_2$ год. з полудня. Учасників було 36, с. є ледви половина лише львівских членів »Нар. Торговлї«.

Збори відкрив предсїдатель управл. совіта др. Щ. Сельский, почім вибрано предсїдателем п. Романа Бачиньского, нотаря з Підбужа, містопредсїдателем п. Ол. Ярему ґімн. професора з Перемишля, а секретарем п. Іляр. Гарасимовича.

По виборі президиї др. Кость Левицкий здав справу з діяльности управляючого совіта за час від 1. липня 1900 до 30. червня с. р., а др. Стефан Федак предложив справозданє фінансове за той сам час та іменем управл. совіта поставив внесенє, аби збори приняли до відомости подані справозданя, проєкт роздїлу чистого зиску в сумі 10.848 К 16 с. після постанов статута і виплату 7% яко дивіденду від удїлів. (Оба справозданя подамо окремо). Над сими справозданями розвинула ся широка дискусия.

Перший забрав слово п. Ів. Бачиньский. Дивував ся, що сегорічний чистий зиск виносить лише 10.848 корон 16 с., пересїчно випадає щось 170 зр. на кождий склад і доказував, що Торговля поносить страту на вибудованій в Тернополи каменици, де містить ся тамошна філїя, бо дохід з каменицї дає лише 3%, а єї подувано за гроші зложені на щадницю в Торговлї, від котрих она платить $4\frac{1}{2}$%. Дальше промовляв о. Пелехатий з Нуща (золочівского повіта). П. Ґрозик підніс справу будови гуртового складу в Руднї і домагав ся відчитаня внесеного в тій справі протесту, підписаного 21 членами. П. Юр. Ґецїв з Тернополя жадав поясненя, відки Торговля закуповує полудневі овочі і так часто перепосить персональ службовий з місця на місце. О. Дан. Танячкевич признає, що як всюди так і в Торговлї є деякі хиби, але можна їх усунути без розголосу.

Др. Яр. Кулачковский висказав гадку, що критика подробиць в управі не належить до загальних зборів, тим більше, що критикуючі на торговельних справах не розуміють ся, а в справі будови гуртового складу в Руднї рішучо спротивив ся відчитаню внесеного протесту. Ще промовляли пп. Сероїчковский і Кисїль, почім у відповідь на ріжні докори забрав слово іменем управляючого совіта др. Федак.

Др. Федак признав, що критика повинна бути директивою для дирекциї, але мусить бути річева. Що-до закупна товарів, — то се тайна товариства і єї не вільно зрадити. Каменицю в Тернополи вибудувано не для льокациї капіталу і рентовности, але з конечности, аби було де примістити філїю, а доказує цифрами, що справа тої каменицї не стоїть так зле, як єї представив п. Бачиньский. Товари з Н. Торговли побирає ся з чесних жерел і в найлїпших сортах. Дальше пояснив др. Кость Левицкий справу будови гуртового складу в Руднї. Будову справдї порішено минулого року на загальних зборах, але по пересправах з мінїстром зелїзниць, управл. совіт пересьвідчив ся, що будова такого складу в Руднї була би некорисна і відступив від тої гадки.

Відповіди членів совіта як ще й поясненє справи чистого зиску вдоволили більшість зібраних, тому удїлено управляючому совітови абсолюториї »з признанєм«, на внесенє о. Танячкевича.

Дальше вибрано двох членів управл. совіта в місце уступаючих на основі §. 15. статута п. Ганинчака і Яросл. Коритовского і вибрано: поновно п. Ганинчака (24 голосами) і д-ра Савчака (23 голосами). Опісля ухвалено марку превенцийну для членів управляючого совіта: 6 К (як попередного року). До контрольної комісиї вибрано пп. Врецьону, Ілар. Огоновского і о. Темницкого. При точцї »внесеня і інтерпеляциї членів« забирали голос: о. Танячкевич, аби перед заг. зборами відбували ся довірочні збори; о. Пелехатий, аби при виборі упр. совіта узглядновано також членів з поза Львова; п. Сероїчковский закидав упр совітови і дирекциї, що они впливають на вибір роздаванєм готової листи членів нового совіта і дирекциї, а о. Алекс. Стефанович і радник Юл. Січиньский сему заперечили.

Ще промовляли пп. Лаврівский, Кисїль і Захарчук (з Золочівщини), а відповідав їм п. Ничай.

Збори покінчили ся о $9\frac{1}{2}$ год. вечером, коли нїхто не записав ся до голосу.

Допись.

З Перемишля.

В недїлю дня 3. с. м. довершив Преосьв. епископ Константин архиєрейского посьвященя церкви в Якеманичах, перемиского повіта. Сю церкву, з твердого материялу, побудовано заходом місцевого пароха о. Волод. Гайдукевича, при охотній підмозї парохіян. Не часто можна бути сьвідком такого торжества величавого, яким є архиєрейске посьвященє церкви, проте думаю, не від річи буде, дещо основнїйше про се розказати.

Уже раненько заповнили цїле село тисячі вірних з поблизьких сїл, цїкаві видїти таке рідке торжество, а ще більше нетерпеливо вичікуючи приїзду Епископа. Коло осьмої години надїхав Преосьвященний в товаристві крилошанина о. Мрица та свойого капеляни о. Чабана. Попереду їхали верхом десятки сьвяточно одїтих парубків (бандерия), з хоругвами та лентами синьо-жовтими. Сальви з моздїрів близько села гудїли і заповідали, що Преосьвященний вже близько. За хвильку явив ся вже в брамі триюмфальній. Тут повитав Епископа місцевий парох, віддаючи ключі церкви, та начальник громади хлїбом і сіллю. Архиєрей одїтий в мантию, удав ся найперше в супроводї численного духовеньства і своєї асисти до старої каплицї, ту відправлено молебен, а відтак всї пійшли до нової церкви.

Церква представляє ся дуже величаво. Збудована на горбі, який зносить ся понад цїле село, проте церкву видко з усеї околицї. По високих сходах входить ся до середини церкви. У внутрі видко в церкві лад і приличність. О девятій годинї зачало ся благословенє головного престола. По обкадженю сїм разів престола, окропленю св. водою стїн із внутра і вні наступило справднїйше посьвященє престола. Воно полягає на змиваню престола св. водою і милом, нерваним вином з єлеєм і рожаною водою. При тім відмовляє ся відповідні молитви. Відтак вкладає ся в заглубленє престола мощі сьвятого, які обнесено навкруги церкви три рази, а по вуглах зображеня чотирох евангелистів. По сьому накрито престол білими скатертями і зладжено до Служби Божої. Відтак уся процесия вийшла до давної каплицї по Найсьвятїйші Тайни, внесено до нової церкви, поставлено в кивот і зачала ся архиєрейска, сьпівана Служба Божа. Проповідь відбула ся на дворі. Говорив о. Олександер Ґовда, сотрудник в Угнові. Проповідь була дуже гарна, так змістом, як і мовою. Цїла проповідь була катехизмова. Згадано у нїй про значінє і цїль церкви, про те, що у церкві треба Бога пізнавати і Його любити, а тодї добро буде у нас. Вкінци подякував о. парохови і громадянам за труди коло будови нової церцеркви. Не скоро доведесь почути другу таку проповідь.

З радостию треба згадати, що сього дня приступило дуже богато вірних до св. сповіди і причастия. Причащав сам Епископ, а капелян вручав кождому образець на памятку.

По Службі Божій вийшли всї вірні і духовеньство на двір. Тут сказав ще Преосьвященний з порога церкви годинну, гарну проповідь, що справдї робила вражінє проповіди Спасителя на горі.

П.

Державна рада.

Задля переговорів правительства з провідниками Чехів, вчерашнє засїданє зачало ся аж о год. 4. пополудни відчитанєм внесень та інтерпеляций. Пос. Брайтер вніс інтерпеляцию щодо застановленя зелїзничих робіт під Перемишлем і видаленя звідтам 600 робітників. Опісля президент палати ґр. Фетер удїляє нагани пос. Кльофачеви за кілька висказів в єго бесїдї підчас послїдного засїданя.

З дневного порядку заняв слово пос. Аксман до буджетової дискусиї і завзиває цїлу палату до продуктивної працї. Обговорюючи митово-торговельні трактати, жадає заведеня одноцїльної, економічної полїтики для середно европейских держав. Що дотичить митово-торговельного договору з Угорщиною, бесїдник закидує др. Керберови, що єго послїдна бесїда була менше рішучою, чим попередна і жадає енерґічного виступленя против Угрів. Дальше п. Аксман полємізує з Шенерериянцями і осуджує рух los von Rom та заявляє, що єго сторонництво буде голосувати за буджетом, як взагалї буде підпирати всяку розумну акцию.

Відтак промовляє пос. Біянкінї зразу по хорватски, відтак по нїмецки. Взиває президента мінїстрів, щоби остаточно управильнив провізоричне дотепер правно державне становиско Дальмациї. Бесїдник домагає ся основаня хорватского унїверситету побіч італїйского, а бодай признаня студиїв на загребскім унїверситетї. Кінчить заявою, що єго сторонництво буде голосувати против буджету.

Пос. Кос підносить великий гнет польскої шляхти на рускім народї і промовляє за автономією народів та за загальним, рівним і безпосереднім, виборчим правом. Відтак бесїдник полємізує з пос. Дїдушицким та представляє основно положенє галицких селян, які переважно навіть не мають minimum екзистенциї. Вкінци заявляє, що руский клюб буде голосувати против буджету, бо не має довіря до правительства.

Пос. Вольф застерігає ся іменем своєї партиї, що она не є правительственною і зазначує з натиском, що правительство мусить передовсїм полагодити національні спори, заким приступить до социяльно-полїтичних реформ. Удержанє держави є можливим лише тодї, коли Нїмцї стануть верховодячим народом. Мінїстерство, яке відкидає народну проґраму, може осягнути хиба якісь малі користи, але тревалих нїколи. Бесїдник відпирає клевету, немов би всенїмцї хотїли загнити Австрию; їх проґрама містить виразні жаданя і не має укритих цїлий. Нїмцї в Чехах не хотять лишень допустити до чехізациї шкіл та урядів, а закид нельояльности і непатріотизму є супротив них несправедливий. Наконець бесїдник остерігає правительство перед федералїстичними змаганями славяньских народів.

Пос. Герольд просить президента, щоби з причини своєї недиспозициї він міг виголосити бесїду не слїдуючий день і щоби задля сего перервати засїданє.

На лївицї підносить ся сильна опозиция против сего. Президент запитує палату і при голосованю внесенє пос. Герольда перепало 83 голосами супротив 87.

Супроти сего пос. Герольд занимає слово і полємізує з Вольфом, а заразом закидає правительству підготовленє подїлу Чехії на дві части. Ческий народ не прихилить ся нїколи до заведеня нїмецкого державного язика. Чи праця в парляментї піде наперед, се зависить від правительства і тих сторонництв від яких оно тепер зависиме. Коли би ще раз спробували заатакувати Чехів, они стануть кождої хвилї до борби і є приготовлені до охорони народної чести. Після сего нехай правительство примінить своє становиско супроти Чехів.

На сїм закінчено перше читанє буджету, який придїлено буджетовій комісиї.

Президент додатково візвав до порядку пос. Вольфа за висказ, обиджаючий адмінїстрацийний трибунал.

Слїдуюче засїданє в четвер.

Новинки.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Арети, Атаназия; рим.-кат. Леонарда. — В четвер: гр.-кат. Маркіяна; рим.-кат. Енґельберта.

— **При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залеглости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.**

— **Вчерашне число** сконфіскувала ц. к. державна прокуратория так пізно, що не можна було зарядити другого накладу, длятого нинї видаємо подвійне число.

† **Григорий Врецьона**, бувший управитель рускої школи вправ в ц. к. учительскій семинариї у Львові, довголїтний і дїяльний член всїх народно-руских товариств, директор »Краєвого Союза кредитового« і т. д., упокоїв ся по тяжкій недузї в суботу дня 2. с. м. о $\frac{1}{2}$10. год. вечером в 62. роцї житя. Похорони відбудуть ся ві вторник дня 5. с. м. о 3. год. пополудни з дому при ул. Личаківскій 17. (Ґротґера 2.) на Личаківский цминтар. — Вічна єму память!

Пок. Григорий родив ся дня 8. жовтня 1839. р. у Винниках коло Львова. Початкові науки побирав в місцевій школї, а по руски читати та троха писати научив ся від місцевого дяка, у котрого учив ся також церковних ритуалів. Від 1851. р. ходив у Львові наперед до так званої взірцевої школи нормальної, потому до академ. ґімназиї, званої бернардиньскою, а вкінци на дворічний курс педаґоґічний, так звану педаґоґічну препаранду. Здавши іспит на учителя шкіл головних (нормальних), став в р. шк. 1862. шкільним практикантом у взірцевій гр.-кат. школї в »Народнім Домі«, а від 1. марця тогож року іменувала єго шкільна власть, тодї руска митр. консистория, учителем в селї Підгірцях в золочівскім повітї, де учителював 15 лїт і за свою взірцеву діяльність учительску діставав що року нагороди і похвали навіть від нових шкільних властий. В Підгірцях заложив він шкільну читальню для старшої молодїжи, плекав старанно церковний сьпів, належав до громадскої ради та дбав щиро о добро громади, так що лишив єї з маєтком в готівцї до 20.000 зр. Опісля був один рік учителем в місточку Лешневі в брідскім повітї, а кілька місяців в Росільній коло Солотвини. Всюди полишив по собі як найкрасшу память у селян і міщан, для котрих був щирим дорадником у всяких громадских справах. Від р. 1877. був пок. Григорий старшим учителем в рускій школї вправ при муж. семинариї учительскій у Львові, а в остатнім роцї шкільнім заступав покійний опорожнене місце управителя згаданої школи. Від вересня с. р. був з причини недуги на урльопі і подав ся на емеритуру.

Попри учительованє покійний брав в лїтературнім руху від дуже давна живу участь; дописував до »Ластівки«, »Голосу народного«, до »Ґазети шкільної«, »Зорі« і иньших часописий. В 1879. став пок. Врецьона видавати »Шкільну часопись«. Видавництво се вів він аж до мая 1890. р., а тодї передав єго »Рускому Товариству педаґоґічному«, котре з того часу стало видавати »Учителя«. Крім того покійний написав гарне оповіданє п. заг. »Зося, бетплатна учителька«, дозволена шкільною властию на премії шкільні, видав »Практичну науку шкільної правописи«, був помічним при укладаню книжок шкільних і т. и.

Покійний Врецьона належав від давна до всїх народних руских товариств. В товаристві »Просьвітї«, до котрої належав від єї заложеня, був від давних лїт постійним членом головного видїлу і все радо принимав кожду працю. Так само діяльним був покійний в товаристві »Шкільній Помочи«, що опікує ся дїтворою руских народних шкіл у Львові; в »Народній Торговли« був від давних лїт членом контрольної комісиї, а в »Краєвім Союзї кредитовім« від єго заложеня директором і касиєром. В р. 1885. стратив покійний двох дорослих синів, з котрих один був уже на третім роцї прав, а другий мав сїдати до іспиту зрілости, та лишив ся нараз зовсїм бездїтним. Але се горе, котре могло би і великана підкосити та позбавити всякої енерґії, не прибило покійного; він з тим більшою енерґією працював для громади майже до останних хвиль свого житя.

— **ВПреосьв. Митрополит Шептицкий** виїхав до Відня на з'їзд австрийских епископів.

— **З Самбора** пишуть нам: В пятницю дня 1. с. м. відбулись в Самборі у »Народнім Готелю« звичайні загальні збори самбірскої філії »Просьвіти«. О 11. годинї перед полуднем відправило ся в самбірскій парохіяльній церкві торжественне богослуженє. Правило трьох сьвящеників: о. крилошанин Гординьский, яко целєбруючий, о. Лїтиньский і о. Г. Ортиньский при співучасти хору тутешних ґімназиястів. Опісля відбули ся збори в салї »Народного Готелю«. Людий прибуло зразу дуже мало, та опісля явилось їх більше. Всїх учасників було около 35. Замітна річ, що селян явило ся дуже мало, мимо того, що уживано всяких можливих средств, щоби їх стягнути. З нашої шляхти явив ся тільки 1, але за те прибули ту майже всї представителї сьвідомої самбірскої інтелїґенциї. Збори отворив голова філії, о. крил. Гординьский, короткою промовою, в котрій висказав свій жаль з причини того, що помимо старань Самбірщина будить ся дуже поволи до народного житя. На сю тему розвинула ся дуже широка дискусия. Опісля приступлено до вибору видїлу. Були приготовані кромі того два реферати популярного змісту (п. Біленького і о. Гординьского), специяльно для селян, але з причини того, що їх прибуло лише невеличке число, скоротив о. Біленький свій реферат на недовгу промову, а о. Гординьский виголосив свій реферат »про землю« в цїлости. Помимо того, що було дуже трудною річию, представити роздїл землї і користи з неї в популярний спосіб, бо майже всьо опиралось на цифрах відчит випав добре. Один з селян звернув ся до о. Гординьского з прозьбою, щоби постараз ся о виданє свого реферату в книжочцї »Просьвіти«, позаяк він всїм дуже подобав ся і є для селян корисний. — На тім закінчено збори.

В Самборі говорять щораз голоснїйше про руску ґімназию, а треба знати, що довколишні селяни (в супротивности до иньших народних справ) домагають ся єї дуже енерґічно.

— **З-під Перемишля** доносять: В цїли приспішеня і облекшеня акциї піднятої руским духовеньством в справі пятилїтий і т. д. відбито обі петициї в більшій скількости примірників в перемискій лїтоґрафії, а хто би хотїв ті відбитки дістати, зволить віднести ся на адресу уряду парохіяльного в Вишатичах п. Жиравиця коло Перемишля. Ті петициї належить заосмотрити підписами кондеканальних і вислати після адреси, т. є одну до мінїстерства на руки Всв. Консисториї, а другу на руки котрого-будь руского посла.

— **Письменні іспити** під надзором (клявзурові) кандидатів учительского званя в ґімназиях і реальних школах відбудуть ся у Львові в днях 27. і 28. с. м. Устні іспити розпічнуть ся дня 30. с. м. Поданя о припущенє до того іспиту треба вносити найпізнїйше до 22. с. м.

— **На львівску політехніку** записало ся загалом 837 слухачів, а з того 780 яко звичайних, 56 надзвичайних і 1 госпітант. На інжінєрию записало ся 439, на механїку 288, на хемію 43, а на будівництво 34 слухачів.

— **В справі скарбківскої фондациї.** Адмінїстрацийна рада фондациї ґр. Скарбка порішила усунути з урядованя директора фондацийних дібр п. Тадея Лянґого. На єго відклик краєвий видїл зажадав близших пояснень від кураториї фондациї і зніс ухвалу адмінїстрацийної ради, мотивуючи се тим, що аж дорогою дисциплїнарного слїдства можна усунути п. Лянґого від урядованя.

— **Слїдство проти краєвого маршалка.** З Кракова доносять, що мінїстерство скарбу телєґрафічно зажадало від тамошного податкового уряду всїх актів, що відносять ся до оподаткованя доходів ґр. Андрея Потоцкого.

— **Однокоронівки.** В наслїдок жалоб публики що в обігу нема достаточної скількости дрібних грошей, а головно 1-коронівок, дирекция почт у Львові поручила всїм почтовим урядам, аби в сїм зглядї вдоволяли як найширшим бажаням населеня.

— **Заряд каси хорих м. Львова** просить нас замістити отсе письмо: Перед кількома днями появила ся в часописях вістка, що Заряд каси хорих м. Львова вибрав комісию, аби прискорити справу руских друків і навіть наведено особи, які будьто вибрано до сеї комісиї. — Заряд каси хорих м. Львова аж на засїданю дня 30. жовтня радив над ореченєм маґістрату, яке забороняє зарядови печатати леґітимациї в обох краєвих мовах. В виду сего ореченя Заряд каси хорих м. Львова порішив відкликати ся до висших властий і ужити всяких правних способів, так з огляду на саму справу, як також для забезпеченя автономії Заряду. З огляду на намірену зміну внутрішної служби в касї хорих м. Львова, конечно потреба напечатати леґітимациї. А що задля заборони власти не можна тепер печатати леґітимациї в двох мовах, а рішеня справи не можна скоро надїяти ся задля повільности властий (прим. розпорядженє мінїстерства з дня 18. жовтня 1899 що-до обовязкового обезпеченя робітників в громадї м. Львова доручено зарядови каси хорих м. Львова в марцю 1901 р. с. є. по 18 місяцях) а книжочки мусить ся доручити членам — Заряд порішив на разї напечатати книжочки лише в польскій мові і думає, що Русини-члени каси зрозуміють, що не з вини Заряду мусять на разї приняти польскі книжочки. *Филип Безен*, предсїдатель.

— **Злі духи перед судом.** Еміґрацийний процес проти Сільвія Нодарія і Василя Сїдельника скінчив ся вчера. По промовах оборонцїв трибунал відбув нараду і о 8. год. вечером оголосив приговор: Нодарія засуджено на 3 місяцї вязницї і 500 кор. гривни (згл. 50 днїв арешту), а Сїдельника на 4 місяцї вязницї і 200 кор. гривни (згл. 20 днїв арешту)..

— **Еміґрацийна аґітаторка** Мария Щербовска станула онодї перед судом в Новім Санчи під закидом, що улекшувала переїзд через границю новобранцям і резервістам, котрі їхали до Америки. Щербовску засуджено на 6 тижнїв вязницї і на 120 К гривни.

— **Отворенє людового театру польского** у Львові відбуло ся в недїлю. Торжествво розпочало ся промовою голови »товариства любителїв театру« п. Холодецкого, почім салю посьвятили кс. Свистовский і о. Яремович. Дальше промовляли делєґати товариств, а вкінци хор відсьпівав кантату. Вечером відбуло ся представленє, а опісля комерс.

— **Вискочили з ваґона.** Віденьскі дневники доносять, що на шляху зелїзницї Подґуже-Осьвенцїм з товарового поїзду вискочило 70 штук безрог, що їхали на торг до Відня. З 78 безрог лишило ся в ваґонї лише 8 штук.

— **Страшною смертию** з вини матери згинула недавно в Городенцї 7-лїтна дитина. Жидівка Гінда Фухер чесала свою 7-лїтну доньку і покропила волосє нафтою. Незадовго по тім післала доньку зі сьвічкою до пивницї. Нараз заняла ся від поломіня сьвічки голова нещасливої дитини. Перепуджена мати не могучи угасити огню, вибігла на улицю і стала кликати людий на поміч. Коли по хвили вбігла з людьми назад до хати, голова нещасливої дитини була вже майже цїлком спалена. Прикликаний лїкар міг лиш переконати ся, що для смертельно пораненої нема вже ратунку і подав лиш поміч матери, котра ратуючи дитину попекла собі страшенно руки.

— **До північного бігуна.** Часопись »Afterpost« доносить з Християнії, що до північного бігуна виїздить нова наукова експедиция під проводом Норвеґійця Амундзена.

— **В Новгородї** запанувала зима в повній величи. Морози сягають 10°R. а на Волзї потворили ся криги леду.

— **Байка.**

Ішла стара бабуся Байка,
У двоє згорбилась, як файка,
В долину голову спустила,
Та щось тихенько гуторила.

*

Відай давні часи згадала,
Коли ще між людьми бувала,
І жила з ними так безпечно,
І розмовляла так сердечно.

*

Та вже давно єї прогнали
Від себе люди, як почали
Впрягати силу коний з пари,
По дротах слати іскру з хмари.

*

Єї прогнали, як брехливу,
Дурну старуху торкотливу,
Що в поступовій їх громадї
Усїм була вже на завадї.

* * *

Минуло лїт вже спора пайка,
Як по лїсах блукала Байка.
Людий давних ще не забула,
Та про теперішних не чула.

*

Тому з далеких гір спустилась,
Щоби тим людям придивилась,
Що стались певно вже розумні,
І правдолюбні й честні, умні.

*

Іде стара та спотикнулась...
— Ай, що се? — до землї зігнулась,
Й піднесла книжку золочену
Та лабанасто мережену.

*

— От зараз сяду, прочитаю,
Житє-бутє людий пізнаю,
Й буде менї старій наука
З того, що видала їх штука.

* * *

Стара підслїпуючи з хистом
Читати стала лист за листом,
Про смак любови, любість зради
І право вживаня — відради...

*

І прочитала Байка в перве
Про психопатию, про нерви,
Про мир всесьвітний, — й нагороди
На смертоносні винаходи,

*

Про волю — та крепацтво люду,
Просьвіту — й зріст гріха та блуду,
Про поступ нашої культури, —
Про те, що Хінцї взнали й Бури...

*

І з уст єї слова добулись
Мов строгий викид, мовби в лайцї:
— Чи люди глуздів вже позбулись?
Сеж неможливе навіть в байцї!

20. жовтня 1901.

— **Наука руского язика і письменьства для дївчат,** що ходять до не-руских шкіл, відбуває ся що суботи від 3. год. пополудни в домі при Стрілецкій площі ч. 6. в партері в школї видїловій ім. Т. Шевченка. Видїл »Руского товариства педаґоґічного« звертає ся з уклінною прозьбою до патріотичних родителїв і опікунів, щоби заохотили свої дїти ходити на сю науку, котрої хосенність повинна бути ясною кождому тямущому Русинови. Ся наука відбуває ся в трех курсах. На найвисшім курсї учить професор рускої ґімназиї др. Іван Копач.

— **Важне для катехитів.** Вже вийшов »Підручник практичний«, як має ся учити релїґії в I клясї, зглядно на 1. і 2. степени науки в школах народних. Всї, що учать релїґії, повинні купити собі тую книжку, котра продає ся по 1 К в книгарнї Шевченка і Ставропіґійскій, а з пересилкою о 10 сот. дорожше.

— **З тов. »Академічна Громада« у Львові.** Загальні Збори членів товариства відбудуть ся дня 10. падолиста с. р. о 3. год. зполудня на університеті з таким порядком: 1. Отворенє зборів і відчитанє протоколу з попередних передвиборчих зборів. 2. Справозданє голови товариства з діяльности Виділу. 3. Справозданє функціонарів товариства. 4. Уділенє абсолюториї уступаючому Виділови. 5. Вибір голови. 6. Вибір нового Виділу. 7. Внесеня і запитаня. — У Львові дня 4. падолиста 1901. р. — За Виділ: *Евген Бурачиньский*, за голову; *Іван Боднар*, за писаря.

— **Нарада в справі параньских Русинів** відбула ся в неділю в льокали »Рускої Бесіди« у Львові при участи поважного числа Русинів, але, як все, переважно академічної молодіжи. Наради отворив Голова »Рускої Бесіди« проф. Шухевич. По виборі предсідателем Василиянина о. Філяса забрав слово Василиянин о. Горощук, і в двогодинній промові представив долю наших заморских братів. О. Горощук підчас кількалітного побуту в Прудентополіс, головнім осідку параньских Русинів, добре познакомив ся з відносинами наших земляків. В Парані жиє до 40.000 Русинів а около 25.000 Поляків. Русини згуртовані в кількох оселях як Прудентополіс, Ріо Кляро, а в иньших кольоніях, мішаних, становлять більшість. В Прудентополіс, де мешкає до 10.000 Русинів, засновано 5 народних шкіл заходами трех Василиян, котрі там осіли під проводом о. Кизими. Одна школа істнує в Ріо Кляро. В школах учать оо. Василияни, або хлопці, що научили ся читати і писати. В одній школі в Прудентополіс учить Поляк п. Лев Лєх, б. учитель в Галичині. Заходами оо. Василиян засновано Братство Серця Ісуса Христа, до котрого належить тепер около 5.000 осіб. Русини в Парані спокійні, роботящі, до політики не мішають ся і досить заможні. Головна небезпечність грозить їм зі сторони Поляків. Потреба отже діяльних людей просьвічених, котрі змогли би при помочи оо. Василиян зорґанізувати цілу параньску Русь в одну громаду і бути їм провідниками у всім. Потреба народних учителів, котрі могуть там мати запевнене удержанє; на зиски годі їм числити. Головно йде о те, аби в Прудентополіс заложити руску друкарню і видавати руску часопись. Бесідник просить отже тутешних Русинів, аби помогли своїм братям в Парані і заснували ту комітет, котрий заняв би ся збиранєм складок на друкарню.

В сій справі вивязала ся дискусия, але задля пізної пори відложено єї на другий раз.

— **Бреши, та міру знай.** »Ґалічанін« хотів забавити ся в дотепного і оповів таку, ніби то автентичну, анекдоту: Підчас посьвяченя православної церкви у Львові увійшла якась пані з 8-літною дівчинкою. Дитина вглядїла руских мужиків з бородами і запитала матір: »Кто сон ці людзє?« Коли єї мати відповіла »то сон Москалє«, дівчинка задрожала, притулила ся до матери і голосно зачала плакати зі страху. »Ґалічанін« очивидно перебрехав ся, бо руских мужиків з бородами нема, навіть між православними на Буковині — хиба Липоване-кацапи. Але сю брехню підхопила Gazeta narodowa і законклюдовала, що рускі селяни в золочівскім, бобрецкім, брідскім і жовківскім в наслідок москвофільскої аґітациї зачинають запускати бороди на кацапский лад... Бреши, та міру знай!

— **З армії.** О. Михайло Кунєвич гр.-кат. військовий протоєрей (Militer Erzpriester) стаціонований в Відни, з 1. падолистом 1901. по 40-літній службі яко військовий душпастир, зістав спенсіонований, отримавши з тої нагоди рицарский крест ордена Франц Йосифа I і замешкав у Відни. На єго місце іменовано *військовим протоєреєм грек.-кат.* о. Димитрия Паппа, сьвященика і почетного протоєрея (з правом ношеня червоного пояса) гр.-кат (*римуньскої*) епархії Самош-Упварскої, стаціонованого в Германштаді, військового капеляна з 34 літами служби військової.

О. Остроженьский Александер, військовий капелян I кляси, стаціонований в Явославі, перенесений до Відня, обійме душпастирство військове по о. Конєвичу.

На опорожнену посаду військового капеляна до перемиского округа невдовзі наступить іменованє о. Йосифа Кишакевича, катедрального сотрудника з Перемишля.

— **40-літний ювилей.** Одержуємо отсю звістку з прозьбою, єї замістити: Товариство »Братня Поміч« слухачів політехніки у Львові сьвяткує дня 7. і 8. грудня с. р. 40-літний ювилей свого заснованя. Точну проґраму ювилею небавом подамо.

— **Злі духи перед судом.** В суботу зізнавав сьвідок Михайло Пертет старший комісар полициї з Триєсту. Він знав про еміґрацийний рух і доносив про се дирекциї полициї і намісництву в Триєсті. Був пересьвідчений, що бюро Нодаріх в Удіне займає ся лише висилкою еміґрантів, а не намовляє нікого до еміґрациї. — Дальше знатоки письма Г. Грабовский і І. Гутковский заявили, що листи, яких авторства Сідельник виперає ся, він сам писав. На сім перервано розправу і відложено єї на поделілок.

— **Самоубійство дефравданда.** Вчера в готели »Royal« у Львові відобрав собі житє якийсь мущина, около 26-літний, котрий в книзі вголошень записав ся яко Лев Гофман, цукорник з Золочева. При денаті найдено 28 корон дрібними, 480 корон банкнотами і запечатаний лист з написию: »Остатний лист в житю нещасливого«. В листі згадано, що »гроші, найдені при мені є власностию одної з фінансових институций«. Сї слова звернули увагу полициї і показало ся, що денат є Іваном Шашкевичом, возьним станиславівскої філії гіпотечного банку, в котрім він здефравдував гроші. Шашкевича вислано дня 31. м. м. на почту з грошевими листами. Межи иньшими був лист вартости 7.000 К., заадресований до п. Івана Урбаньского в Угнові. Шашкевич надав листи на почту і з поворотом показав в банку надавчу книжку. З сею книжкою Шашкевич повернув на почту і зажадав звороту листу з 7.000 К., адресованого до п. Урбаньского. Урядник видав лист і зазначив в замітці, що лист на жаданє звернено, але в банку вже ніхто не оглядав надавчої книжки. Таким способом Шашкевич здобув гроші і просив директора філії банку, аби уділив єму один а найбільше два дні відпустки, щоби він міг відвідати свою наречену, котра видала на сьвіт овоч їх любови. Шашкевич виїхав. Однак п. Урбаньский доніс третого дня, що одержав поручений лист, в якім єму донесено про висилку грошевого листу, але сего листу не одержав. Дирекция філії банку провірила тоді почтову книжку і пересьвідчила ся про дефравдацию. Шашкевича не було ще в Станиславові. За ним вислано стежні листи, але тимчасом наспіла вість зі Львова про єго смерть. Тепер ходить головно о се, аби вислідити любовицю Шашкевича, котрій він мав передати кілька тисячів корон.

— **Іменованя і перенесеня.** Президент висшого суду краєвого у Львові іменував рах. практиканта Мих. Коханьского, рах. асистентом, а рах. калькулянта Володисл. Пшибильского, рах. практикантом. — Міским ветеринаром в Лежайску іменований Юліян Вуйцік. — Намісник переніс концепіста полициї Станислава Сьвідерского зі Львова до Ярослава. — Дирекция почт перенесла почтового асистента Едм. Слявіка з Бережан до Сянока.

— **Дрібні вісти.** Роман князь з Козельска Пузина, властитель дібр і повітовий маршалок в Коломиї, помер в Гвіздци дня 30. жовтня с. р. в 64. році житя. Похорони відбули ся в суботу. — В Ошехлібах на Буковині помер Григорий Богданович, властитель дібр, в 67. р. житя.

— **Родимці! Памятайте про будову руского театру у Львові!**

Посмертна † оповістка.

О. Теофіль Калужняцкий, декан і парох в Загірю, ольховецкого деканата, перемиской епархії, віцемаршалок сяніцкої ради повітової, виднійший на провінциї член т. зв. твердої партиї, упокоїв ся на клініці у Львові, де піддав ся недавно небезпечній операциї, в 60. році житя а в 35. сьвященьства. Тіло покійного перевезено в неділю до Загіря. В. є. п.!

Наука, штука, література.

— **Товариш**, ілюстрований календар на рік звичайний 1902. накладок С. Ґорука і С-ки, знаменує нову фазу в розвою нашого календарского видавництва. »Нема другої, такої популярної, такої справді всенародної книжки, як календар« — каже автор в переднім слові і сю обставину хоче використати, щоби нести сьвітло правди та науки у найширші верстви. Богатий та добірний зміст книжки згоден справді сповнити сю задачу, а педантичні поясненя, як уживати та використати поданий материял, уможливлять всякому вихіснувати подані відомости. Часть календарско-астрономічну опрацював з великим знанєм предмету п. К. Кахникевич. Особливо карти звіздистого неба, рисовані ним і пояснені вводять загал в так мало знані, а інтересні надзвичайно обсяги відомостий. Крім богато поучаючих статий, як »Тон і такт« (товариский); »Ідеал чоловіка і народу«; »Як берегти здоровлє?«; »Як щадити?«; »Пити, чи не пити?« і др. звертають на себе увагу; »Добрі ради«, які порушають безчисленні, господарскі справи і могуть стати для господарів і не-господарів правдивою скарбницею науки що-до практичного житя. Відтак старає ся календар поінформувати докладно своїх читачів про »Найвисші власти державні«, про »Власти державні і краєві в Галичині«, про »Приписи військові і розміщенє війска«, про »Інституциї і товариства фінансові, асекурацийні, господарскі, торговельні і промислові«, а вкінци про »Рускі товариства наукові, просьвітні, запомогові і т. п.«

Дуже хосенну справу піднесла статя »Як вибирати собі званє?« У нас, де учача ся молодіж виходить головно з селяньского та сьвященичого стану, она не має жадних інформаций що до виглядів на здобутє собі становиска в урядничім, військовім, торговельнім, ремісничім чи якім иньшім заводі. Тому належить ся осібна подяка »Товаришеви«, що подаючи ріжні ради »старим«, не забув і на »молодих«. Не менше інтересною є »Літопись історична« і »Літопись винаходів«. Поученєм для всїх, а особливо для видавців календарів буде »Уладженє християньского календаря« після складу людскої руки, з якої може собі кождий, після поданих вказівок, уложити календар на кождий рік. — »Війна Бурів з Анґлійцями«, »Хіньский заколот«, »Помяник померших в 1901. р. визначнійших людий« і »Всякі замітнійші винаходи« закінчують сей богатий зміст календаря, але ще зовсім єго не вичерпують. Бо ми поминули ще богато, »Почтових, телеґрафічних і зелізничих приписів«, »Родопись найв. Родини цісарскої« і т. д. а надто поясняючі статейки до гарних ілюстраций, якими прикрашений сей поучаючий і пожиточний календар. Щасть Боже видавцям до їх хосенного підприємства, тим більше, що видавництво сего календаря має стати періодичним і в міру поводженя розширювати ся та улїпшати ся. Тому в їх власнім інтересі поручаємо се видавництво всім нашим читачам.

— **Вистава праць проф. Ковача** в авлї політехніки на дохід »Братньої помочи технїків«, яку отворено вчера, обнимає богатий ряд картонів, які представляють мотиви і розвій орнаментики т. з. закопаньского способу. Від скупих та невибагливих прикрас татраньских верховинців, аж до павілвону, що єго край вислав на виставу до Парижа, видець може на тих картонах провірити, що може створити пієтизм і помисловість одиниці. Бо творцем сеї, знатної тепер галузи промислу є проф. Ковач. А мав він під рукою дуже скупий материял, бо, як сам поясняв — запрошеним на отворенє вистави представителям праси, верховинці знають лише прикраси на дереві в формі кількох мотивів, які можна почислити на пальцях одної руки, як: шишка, блават, колос, а дальше вже примітивні зубчики та колісцята, без жадної кольористики. І се вистало проф. Ковачеви, до отвореня своєї рідної артистичної орнаментики на меблї, дрібні знаряди, урядженя цілих мешкань, зверхні прикраси домів і т. д.! Натомість руска орнаментика є далеко богатшою, бо крім різьби на дереві та прикрас дротом і пацьорками на гуцульщині, руский люд має ще вишивки (гафти), плетінки (коронкарство), ткацтво, писанки та вироби з глини, на яких всюда находить ся велике богацтво мотивів так що-до форми, як і що-до красок. Тож при відновленю Василияньскої церкви в Жовкві, проф. Ковач, який походить з Буковини і з рускою орнаментикою обзнакомлений знаменито, міг розпоряджати ся з правдиво королївскою щедростию. Сім картин представляє сей плян відновленя церкви. Дальше ідуть пейсажі з Татрів і околиць Львова, з яких виявляють ся високі малярскі спосібности проф. Ковача, так що-до удержаня перспективи, як і вірности кольориту. Коби наш руский артистичний промисл міг найти такого опікуна та ревнителя як проф. Ковач.

Телеґрами.

Відень, 4. падолиста. Вінчанє архикн. Елисавети Мариї з поручником кн. Оттоном Віндішґрецом відбуде ся дня 25. січня 1902. р. в Гецендорфі. Перед вінчанєм архикн. Елисавета Мария зложить т. зв. ренунцияцийну присягу.

Найстарша дочка архикн. Фридриха, архикняжна Мария Христина заручила ся з кн. Іманїлом Сальм-Сальм, найстаршим сином кн. Альфреда, брата пануючого князя. Наречений має 30 літ і є пруским поручником при 2. п. уланів в Берлині. Рід князів Сальм-Сальм є католицкого віроісповіданя.

Відень, 4. падолиста. Нинїшне засїданє державної ради почало ся о 3. год. пополудни.

Будапешт, 4. падолиста. На нинїшнім засїданю угорского сойму президент палати згадав про заручини архикн. Елисавети Мариї, а опісля присьвятив кілька слів споминам про траґічну смерть Мек Кінлїя.

Париж, 4. падолиста. Figaro доносить, що француска ескадра відплинула на турецкі води.

Претория, 4. падолиста. Відділ Бурів звів борбу з полком Англичан, але мусїв цофнути ся з великими стратами.

Ґлясґов, 5. падолиста. Стан хорих на чуму незмінений. В шпитали находить ся чотирох хорих. В пристани не заряджено жадних надзвичайних осторожностий.

Петербург, 5. падолиста. Царска пара виїхала зі Спали до Скерневич.

Париж, 5. падолиста. »Temps« доносить з Тульону: Транспортові пароходи »Мільо« і »Тамрок« стоять приготовані на случай висилки до Туреччини. »Figaro« довідує ся, що до висланої дивізиї Келярда прилучить ся також один француский корабель з Крети, один з Порт Сед, в повороті з Китаю і один француский корабель, стаціонований в Царгороді.

Малий фейлєтон.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Росте цвинтар наш...

(З Конопнїцкої).

Росте цвинтáр наш.
Де погляне око,
Так мало, мало нам землї лишили;
За те цїлу єї широко і глубоко
Гроби покрили.
Й колиб їх скласти до одного стога,
Дістали-б Бога!

* * *

А знає Пан Біг, що рядить із неба,
На що могил му тих і костий треба;
Він той великий наш цвинтар засїє
Зерном надії.
Він, що з весною плуг свій виправляє
В поле — він знає!

* * *

Тож не шукай доріг тих криво йдучих,
Що роздорожем суть житя і смерти!
Їх вяже слїд, котрого не заперти —
Бог не єсть Богом вмерлих, лиш живу-
[чих, —
І навіть смерть, хоть нас і як лякає,
Житє скріпляє!

* * *

Тож вийдім разом на отту могилу,
Й кріпім ся духом днїв грядучих віри,
Няй біль, великий біль наш і без міри,
Додасть нам сили!

І горе тому, хто з битьків могили
Не возьме — сили!

* * *

Ти знов ідеш до мене. — Чую
Твій легкий хід, як подув вітру,
Як шелест крил в гірскім повітру...
Здалека приход твій чарує
Мене і дивний чар вливає
У душу злиднями побиту,
Житєм буденним сумовиту.
— Я знов тобою оживаю
І звільна, легко і несьміло,
Немов невправно і невміло
Беру до рук перо.
Тріпочесь
У грудях серце, тлїють очи
Огнем і сьвіт увесь зникає...

. . . . . .

Ось я в якімсь чудовім краю,
Де кождий твір і кожде слово,
І звуки всї, краски і тони
Душі радїння, серця стони
Пливуть з одної струї чару,
Пливуть у воздух, щоб на ново,
Мов ті краплини пари в хмару
Зійтись в гармонїю велику
В одну симфонїю краси.
О сьвіте Божий, о житє,
Житє буденне, чим менї
Ти заплатиш за тії хвилї,
За ті атомики дрібні
Бутя,
такі малесенькі, неслїдні,
А прецїнь, прецїнь так цїнні?
Чим їх окупиш?
Чим? —
Житєм...
Дам тобі хлїба, ложку страви,
І замість соли дрібку слави,
Над головою дах розвішу,
Людьми засмучу і потїшу,
Повяжу крила норивисті
І думи прожену нечисті.
І мов на скріпленє оков
У серцю розналю любов,
Любов до сьвіта, до житя.
А там — і жий, чекай кінця
І знай, що порох ти землї,
Ти син єї, слуга єї!...

Великий виджу, тихий сад.
За ним старі руїни.
Беріз плачучих довгий ряд
Кидає мовчаливі тїни
На бзи, черемхи і жазміни —
Великий виджу, тихий сад.

Садом вузка доріжка йде
На скрутї зломана, зігнута.
До замкових руїн веде,
Заросла зелами, забута,
Ногою людскою неткнута —
Садом вузка доріжка йде.

З далека чути грюхіт фаль
Грізний, принизливий, таємний,
В глуху і безконечну даль
Пливуть тоті зловіщі гимни
Як олуво плавке а зимне —
З далека чути грюхіт фаль.

З чолом піднесеним до зір
І з усьміхом, що сумно грає
В очах, задивлених в простір,
Доріжкою звільна ступаєш
Мов втрати любої шукаєш
З чолом піднесеним до зір.

Хиляє ся до долу цьвіт
І невгомонно филя грає,
Та, що лиш раз піде під спід,
На верх нїколи не вертає.
В корчах щось плаче і зітхає,
Хиляє ся до долу цьвіт.

Все дальше, дальше, дальше йдеш,
Землї ногою не торкаєш.
І наче гарфу так несеш
Промінє місяця і граєш.
Тугою серце цьвітам краєш
І дальше, дальше, дальше йдеш.

З розцвилих і пахучих рож
Душисті капають бальсами,
Летить садом таємна дрож
І дерева дріжать листками —
Заржавілі втворились брами —
Листки падуть з розцвилих рож...

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	до Львова (приходить о годинї)
	6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
	6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Гусятина
	6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
	7·45	з Янова
	7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
	8·00	„ „ на дв. головний
	8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
	8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
	11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
	11·55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)
	12·55	з Янова
	1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
	3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
	5·50	з Кракова
	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
	6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч		
	7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
	9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
	9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
8·40 / 2·31	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
12·15	9·40	з Чернівцїв, Букарешту,
	10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
	10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
	10·02	„ „ „ на дв. голов.
	3·12	з Підволочиск Когичинець на дв. Підзамче
	3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	зі Львова (відходить о годинї)
	6·25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
	6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
8·30 / 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
	9·15	до Янова
	9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
	9·42	„ „ „ дв. гол.
	10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
2·40	10·25	до Чернівцїв,
	1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
	2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
	3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
	3·26	до Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
	3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч		
	6·10	до Станиславова
12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
	6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
	7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
	7·32	„ дворець Підзамче
	7·25	до Сокаля і Рави рускої
	7·52	до Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
	9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51	10·30	до Чернівцїв і Іцкан
	11·00	до Кракова, Відня, Варшави
	11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
	11·32	„ „ дв. Підзамче
	4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
	4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.
Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красїнких ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Небувала, сензацийна проґрама!

від 1. до 16. падолиста 1901.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Дружина Волковского**, українські сьпіваки і дансери. 2) **Zazell i Vernon**, найкомічнїйші американьскі ґімнастики на потрійнім реку. 3) Ліллути **Selma Goerner i Ida Mahr**, в комедиї: »Проба любови«. 4) **The Calder Brothers**, комічна пантоміна »збитки волоцюгів«. 5) **Miss Ravensberg**, анґлїйска сьпівачка. 6) **Орхестра і реклямоґраф**. 7) **Les Usas**, подія в маґазинї капелюхів. 8) **Carma**, фантастична дансерка. 9) **Lena Wella**, куплєтиста. 10) **Les Amor's**, комічні еквілїбристи. 11) **Олександер Trebitsch**, гуморист. 12) **Marguerite de Stratenius**, субретка.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Др. Олександер Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субституат надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского